

چشم انداز جهانی اشتغال (سازمان بین المللی کار)

سازمان بین المللی کار (ILO) گزارشی را با عنوان «چشم انداز اجتماعی اشتغال جهان» در سال ۲۰۱۸ منتشر کرده است. این گزارش شامل چهار بخش «اشتغال جهانی و روندهای اجتماعی»، «اشتغال و روند اجتماعی آن بر حسب مناطق»، «تغییرات ساختاری و رهنمودهایی برای کیفیت شغلی آینده» و «جمعیت و چالش های آینده بازار کار» است. در بخش سوم این گزارش، موضوع روند بلند مدت اشتغال به صورت بخشی مورد ارزیابی قرار گرفته است. دو متن زیر، خلاصه ای است از بخش سوم این گزارش.

بخش خدمات، مهمترین محرک رشد اقتصادی

تحلیل سهم اشتغال در بخش های مختلف اقتصادی نشان می دهد که الگوی تغییرات ساختاری اشتغال هم در سطح کشورها و هم در طول زمان در حال تغییر چشمگیری است.

روند کلی اشتغال در در بخش کشاورزی رو به کاهش است. در سال ۲۰۱۷، در کشورهای در حال توسعه، بخش کشاورزی هنوز هم بیشترین سهم نیروی کار (نزدیک به ۷۰ درصد) را استخدام کرده است. این میزان برای کشورهای دارای درآمد پایین تر از متوسط جهانی برابر ۴۰ درصد برآورد شده است. در مقابل، اشتغال در بخش کشاورزی در کشورهای دارای درآمد بالاتر از متوسط جهانی ۱۶ درصد و کشورهای توسعه یافته ۳ درصد از کل جمعیت شاغلان در این کشورها را تشکیل داده است.

روند کلی اشتغال صنعتی، در حال کاهش است. در سال ۲۰۱۷، اشتغال در بخش صنعتی شامل ساخت و ساز، تولید، معدن، آب و برق برای کشورهای توسعه یافته و نیز کشورهای با درآمد پایین تر از متوسط جهانی در مجموع نزدیک به ۲۲ درصد برآورد شده است. این میزان در کشورهای در حال توسعه ۱۰ درصد و در کشورهای دارای درآمد بالاتر از متوسط جهانی نزدیک به ۲۶ درصد از جمعیت کل نیروی کار است.

بخش تولید مهمترین بخش صنعتی است که ۱۶ درصد از کل اشتغال در کشورهای دارای درآمد بالاتر از متوسط جهانی، و ۶ درصد از اشتغال کل کشورهای در حال توسعه را به خود اختصاص داده است. این میزان برای کشورهای دارای درآمد پایین تر از متوسط جهانی ۱۲ درصد و توسعه یافته ۱۳ درصد بوده است. سهم اشتغال در قسمت تولید در کشورهای توسعه یافته طی دو دهه گذشته به میزان ۵ درصد کاهش داشته است.

پیش بینی می شود تا سال ۲۰۵۰ این میزان با شدت بیشتری کاهش نشان داشته باشد. کشورهای در حال توسعه نیز علامت هایی را از نظر کاهش صنعتی سازی نشان داده اند و با توجه به سهم ثابت اشتغال صنعتی در این کشورها انتظار می رود اشتغال در این بخش افزایش قابل توجهی را نداشته باشد.

مشاغل بخش خدماتی، مهمترین محرک های رشد اقتصادی در کشورهای جهان است به طوری که تا سال ۲۰۱۷، بخش خدمات بیشترین سهم اشتغال را در تمامی گروه های درآمدی به خود اختصاص داده است.

اشتغال در خدمات بازار در دهه های گذشته به طور قابل توجهی در تمام گروه های درآمدی گسترش یافته است. سهم اشتغال در خدمات بازار تنها در کشورهای با درآمد پایین برابر ۳۳ درصد است، این میزان برای خدمات غیر بازار بالغ بر ۲۵ درصد از نیروی کار بوده است. در کشورهای توسعه یافته، سه نفر از چهار نیروی کار در بخش خدماتی مشغول به کار است. در میان خدمات بازار،

رشد اشتغال در فعالیت های بازرگانی عمده فروشی و خرده فروشی، به عنوان عامل اصلی افزایش اشتغال در کشورهای در حال توسعه در سالهای ۲۰۱۷ تا ۲۰۲۵ خواهد بود.

هرچند به میزان بسیار کمتر از خدمات بازار، سهم اشتغال در خدمات غیر بازار نیز در همه سطوح درآمدی افزایش می یابد.

انتظار می رود در کشورهای در حال توسعه و کشورهای با درآمد پایین تر از متوسط جهانی، بخش آموزش و پرورش نقش اصلی را در این توسعه داشته باشد.

بالاترین سطح اشتغال آسیب پذیر در بخش کشاورزی

اشتغال آسیب پذیر و غیر رسمی هم در بخش های کشاورزی و هم در بخش های رو به رشد نظیر خدمات بازار شیوع دارد. به طور کلی، بالاترین سطح اشتغال آسیب پذیر در بخش کشاورزی وجود دارد، به طوری که در حدود ۶۰ تا ۹۰ درصد نیروی کار در بخش کشاورزی در معرض آسیب قرار دارند.

در بخش خدمات بازار نیز بیشترین سهم اشتغال آسیب پذیر متعلق به تجارت عمده فروشی و خرده فروشی است. در کشورهای در حال توسعه، اشتغال آسیب پذیر به طور کلی در تمامی بخش ها حتی بخش تولید در سطح بالایی قرار دارد.

در تمامی کشورها با سطوح توسعه یافتگی متفاوت، اشتغال غیررسمی در بخش های کشاورزی و ساخت و ساز در سطح بالایی رواج داشته است. به طور متوسط، در کشورهای در حال توسعه و کشورهای با درآمد پایین تر از متوسط جهانی بیش از ۴۰ درصد از کل اشتغال غیررسمی متعلق به این دو بخش است. در این کشورها، اشتغال غیررسمی در بخش های تولیدی و خدمات بازار نیز قابل توجه است.

کار موقت، پدیده رایج اشتغال در بخش کشاورزی و ساخت ساز است. کار پاره وقت در بخش کشاورزی و آموزش به ویژه در کشورهای در حال توسعه و در حال ظهور رواج بالایی دارد به طوری که در کشورهای با درآمد بالاتر و پایین تر از متوسط جهانی، سهم کار پاره وقت در بخش آموزش و کشاورزی به ترتیب ۴۰ و ۳۵ درصد از کل اشتغال در بخش های مذکور است.

به طور کلی، وقوع شرایط نامطلوب کار در بخش هایی که اشتغال آسیب پذیر و موقت در آن ها زیاد است، بسیار رایج است.